DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XXVII. ZATURDAG den 19den OCTOBER 1839. N. 42.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 11 October 1839.

ALZOO de persoon van *POULINA THERESA APITSZ* Weduwe *LUCAS LOPEZ*, alhier woonachtig, zich by rekwest aan den Heer Gezaghebber heeft geadresseerd met verzoek om *Brieven van Manumissie* voor de haar in eigendom aankomende Slavin MARIA FRANCISCA, door de wandeling CHICA, zoo is het, dat de HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber goedgevonden heeft zulks algemeen bekend te maken, en een iegelyk, die eenig regt of pretentie op de gemelde slavin mogt sustineren, op te roepen om binnen den tyd van *drie weken*, na dat deze bekendmaking voor het eerst in de openbare dagbladen zal zyn geplaatst geweest, van hun vermeend regt of pretentie ter Koloniale Secretary dezes eilands aanteekening te doen; zullende na verloop van dien tyd, de vereischte Brieven van Manumissie verleend worden.

De 1e. Commis, belast met de functiën van Kolonialen Secretaris,
H. KIKKERT.

RAPPORT op het monster *Zyde plant* ontvangen van [illegible] Curaçao April 1839.

Naar aanleiding eener Pryvraag betreffende de kultuur der Syrische zydeplant in Nederland, door de Nederlandsche Maatschappy ter bevordering van Nyverheid uitgeschreven, heeft de Heer Baron VAN RADERS, Bevelhebber op Curaçao, aan gemelde Maatschappy de vrucht en zaden van een op Curaçao in het wild groeijend gewas ingezonden, hetwelk in het zaadhuis, even als de Syrische zydeplant, eene zyde of katoenachtige stoffe bevat; gevende de Heer VAN RADERS, in den ten geleide gaanden brief, het vermoeden te kennen, dat dit Curaçaosch gewas met datgene hetwelk by de aangehaalde vraag bedoeld wordt, overeenkomstig is. En inderdaad, deze overeenkomst is zoo groot, dat het verschil, zoo hetzelve al bestaat, toch, met opzigt tot de bedoeling der Maatschappy, en zoo verre zulks het zydachtige voortbrengsel betreft, naauwelyks in aanmerking kan komen. Evenwel, ofschoon het niet wel mogelyk is de soort van het Curaçaosche gewas met zekerheid te bepalen, alzoo de Heer VAN RADERS alleen de vruchten en het zaad heeft overgezonden, zoo is het toch zeker, dat dit Curaçaosche gewas van de Syrische *Asclepias* onderscheiden is. De vrucht, zoowel als ook de zydeachtige zaadpluim binnen dezelve, is grooter dan die van *Asclepias Syriaca*.— Een en ander komen in alle opzigten overeen met de vrucht van eene andere soort van *Asclepias*, namelyk met die van *Asclepias gigantea*, aldus door LINNEUS, thans, volgens R. BROWN, *Calotropis gigantea* genaamd, zoo zeer, dat ik naauwelyks mag twyfelen, dat deze de plant is, waarvan de overgezonden vrucht is ingezameld. Het eenige dat ons in deze nog zoude kunnen doen twyfelen, is, dat *Asclepias gingantea* oorspronkelyk een Oost-Indisch gewas is; doch het is aldaar zoo algemeen, dat het, even zoo als de Heer VAN RADERS van zyne plant opgeeft, een algemeen onkruid is, dat op opene velden en onbebouwde gronden veelvuldig voorkomt; te meer daar het door het ligte gepluimde zaad, op verren afstand verspreid en voortgeplant wordt.— Hetzelve kan derhalve ook ligt op de eene of andere wyze naar West-Indiën zyn overgebragt. Wat hiervan ook zy, het verschil, in vrucht en zaad, tusschen de Curaçaosche en Syrische plant is zoo gering, dat, wanneer, gelyk hier het geval is, alleen het economisch gebruik van het zaadpluis bedoeld wordt, beide gewassen als genoegzaam gelyk staande, kunnen worden aangemerkt. Evenwel zoude, zoo ik my niet bedrieg, aan het Curaçaosche gewas, in dat opzigt, de voorkeur moeten worden gegeven, omdat hetzelve meer, en ook grootere vruchten en langer zaadpluis oplevert, terwyl daarentegen de Syrische zydeplant spaarzamer vruchten, althans hier te Lande, voortbrengt. Een aanmerkelyk verschil echter bestaat tusschen beide gewassen, zoowel in derzelver vorm als ook, in [illegible] aangaat, of het klimaat dat ze bewonen en tot hunnen groei vereischen. De *Asclepias gigantea* of de Curaçaosche plant is alleen tusschen de keerkringen te huis, en kan hier te Lande alleen in warme kasten worden onderhouden. Het is een struik- of heestergewas. De *Asclepias Syriaca* daarentegen is eene plant der gematigde luchtstreken, die ook by ons in de open lucht voorkomt en den winter overblyft; het is eene vaste plant, waarvan de stengen boven den grond jaarlyks afsterven. Hoewel de *Syrische* genaamd, zoo twyfelt men toch thans algemeen, of de plant, onder dien naam nu bekend, en die ook by de vraag bedoeld wordt, werkelyk uit Syrie afkomstig is. Meer zeker is het, dat dezelve in Noord-Amerika te huis, en aldaar zeer algemeen is. De Curaçaosche plant dan, een tropisch gewas zynde, valt in zoo verre geheel buiten de bedoeling der voorgestelde vraag, dat zy nimmer als voorwerp van Nederlandschen Landbouw in aanmerking kan komen. Zy verdient echter niet minder dan de Syrische, onze aandacht, wanneer wy alleen op het eigenlyk doel, het nuttig gebruik der zaadwol, letten; te meer, daar dit gewas op *Curaçao*, zoo als de Heer VAN RADERS berigt, een weeldrig en van zelf groeijend onkruid is, en vrucht en zaad in overvloed schynt op te leveren, terwyl daarentegen de Syrische Zydeplant hier te Lande, by min gunstige Saisoensgesteldheid, mislukt en geen rype vruchten voortbrengt.

Verdient dan werkelyk de *Syrische* zydeplant die aanbeveling en dat verder onderzoek, als by de omschryving der prysvraag is opgegeven, dan voorzeker geldt dit ook van de Curaçaosche plant. Het zoude, dunkt my, wel van aanbelang zyn, de proef van die plantenzyde, door den Heer VAN RADERS overgezonden, ten opzigte van derzelver geschiktheid tot gebruik, door kundige Fabrikanten te doen onderzoeken; mogt de ontvangen hoeveelheid daartoe niet voldoende zyn, dan zal de Heer VAN RADERS, daartoe uitgenoodigd, zeker gaarne, eenen meerderen voorraad overzenden, te meer daar de inzameling en verdere behandeling zeer eenvoudig is, en met die van katoen is gelyk te stellen. Dit toch mag men als zeker stellen, dat de bevinding, door die voorgestelde beproeving verkregen, ook op de Syrische Zydeplant zal kunnen worden toegepast.

Aan eene andere aanvraag van den Heer RADERS, *welke namelyk de waarde is van dit Artikel in den handel?* zal wel *niet* kunnen voldaan worden. Deze stoffe is geen algemeen voorwerp van Koophandel en komt daarom ook niet ter markt. De kultuur van dit gewas is al mede verre van algemeen te zyn, en bepaalt zich tegenwoordig in Europa, indien ze nog plaats heeft, tot weinige plaatsen voor particulier of plaatselyk gebruik. Navraag naar dit Artikel verneemt men nimmer, en wy mogen het ook niet ontkennen, dat deze *stoffe*, by de vergelyking met soortgelyken meer gebruikelyken, als vlas, katoen, hennip, wol en zyde, verre beneden dezen moet gesteld worden, omdat in den draad van dezelve de vereischte sterkte, buigzaamheid en veerkracht gemist wordt.

Parys, 7 *July*. — De kamer der Afgevaardigden heeft gisteren, met eene meerderheid van 212 tegen 92 stemmen, het ontwerp van wet goedgekeurd, betrekkelyk het aanleggen van eenen yzeren spoorweg van Parys naar Zee. Algemeen is in den loop der beraadslagingen de hooge nuttigheid der spoorwegen erkend, waarvan de daarstelling, naar de uitdrukking van den heer de Lamartine, tot elken prys door het land gevraagd wordt; doch voornamelyk heeft zich de tegenstand gegrond op de schroomelyke uitbreiding, die in de laatste tyden allerlei soort van zoogenaamde industriële ondernemingen in Frankryk hebben erlangd, waaruit door onderscheidene Afgevaardigden de noodzakelykheid is afgeleid, om het bestuur der spoorwegen niet aan byzondere maatschappyen, maar aan de regering zelve op te dragen.

15 *July*. Nopens Barbès wil men weten, dat deze aanvoerder van den revolutionaren aanslag van 12 en 13 Mei op de galeijen te Brest, werwaarts hy verv oerd is geworden, niet zal geplaatst worden onder de moordenaars en andere misdadigers, die zich aldaar bevinden. Algemeen schynt men nog eene meerdere verzachting van zyn lot te verwachten. De gewone correspondentie beweert zelfs, dat onderscheidene ministers zich zeer ontevreden betoonen over de verandering der doodstraf in die van eeuwigdurenden dwangarbeid, en er op aandringen, by gelegenheid der July-feesten, daarvoor eene blootte opsluiting in de plaats te zien stellen.

BEKENDMAKING.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 17 October 1839.

DE Heer Gezaghebber dezer kolonie, door ZyneExcellentie denHeer Schout-bynacht Gouverneur Generaal der Nederlandsche West-Indische Bezittingen bekend gemaakt zynde, met de aanbeveling van Z. E. den Heer Luitenant Generaal Minister van Kolonien, betreffende de uitgave door den 1ste Luitenant der Veld Artillerie te Maastricht *Brand Eschauzier* van eenen Encyclopedischen Atlas, welke mede zal bevatten opgaven van 's Ryks overzeesche Bezittingen, ten einde daarvan zoo veel mogelyk bevorderlyk te zyn, zoo wordt door den ondergeteekende by deze ter kennis van al die genen gebragt, welke op bedoelde uitgave zouden willen inschryven, dat daartoe ter Koloniale Secretary dezes eilands, eene inteekenings lyst geopend en liggende is.

De 1e. Commis, belast met de functien van Kolonialen Secretaris,
H. KIKKERT.

KOLONIALE SECRETARY.

Curaçao den 18 October 1839.

NAMENS den HoogEd. Gestr. Heer Gezaghebber dezer kolonie wordt by deze bekend gemaakt, dat de zetting van het brood voor de volgende week, eindigende den 26 dezer als volgt is bepaald: het brood van vyftien Cents moet 14 Oncen wegen en van mindere pryzen naar evenredigheid ; zullende het zoogenaamde fransche brood van den voormelden prys een once minder mogen wegen ; op poene als by de Publicatie van den 16 Maart 1824 is vastgesteld.

De 1e. Commis, belast met de functien van Koloniale Secretaris,
H. KIKKERT.

ZY die mogten verkiezen hunne kinderen te laten vaccineren, vervoegen zich op Maandag enDingsdag, den28en29 dezer, by den ondergeteekende fungerende Stads Chirurgyn, binnen het fort Amsterdam, des [illegible]

H. SCHORRENBERG.
Curaçao den 18 October 1839.

SCHOUWBURG.

DE HeerABBONDIOop zyne reize naar het eiland St. Thomas deze kolonie aangedaan hebbende, is van voornemen derzelver publiek met eenige keurige kunstvertooningen vermaak te verschaffen en heeft tot dat einde het huis van den Heer ARNEMANN aan de Overzyde dezer haven fraaijelyk ingerigt. Hy zal eenige vertooningen geven van zyne wonderbare kunst, welke zoo in Europa als in Amerika groote toejuiching verworven hebben.

Het eerste gedeelte der vertooningen zal bestaan uit eene verscheidenheid van schoone begoochelingen, welke wegens derzelver keurigheid de dames in het byzonder zeer behagen zullen ; het andere gedeelte zal bestaan in onderscheidene phantastische en mecanische kunstvertooningen, waarin vele dingen op eene wonderbaarlyke wyze van het tooneel verdwynen en er weder verschynen zullen.

Nadere bysonderheden zullen op den dag der vertooning bekend gemaakt worden.

Curaçao den 18 October 1839.

TE KOOP
Ter Drukkery.
SCHOOLBOEKEN.

*** *GETROUWD.*
CARL FREDRIK NEUMAN
EN
CORNELIA PETRONELLA JUNCK.
Curaçao den 16 October 1839.
Strekkende deze ter kennisgeving aan bloedverwanten en vrienden.

OVERLEDEN verleden Dingsdag, den 15den dezer, Mejufvrouw ANNA CONSTANTIA SCHOTBORGH, in den ouderdom van 52 jaren ; en

Op denzelfden dag, Mejufvrouw REINIRA MARIA STERLING, in den ouderdom van 42 jaren.

CURAÇAO.

SCHYNGESTALTEN DER MAAN.
OCTOBER 1839.

N. M. Maandag den 7 te 9 u. 37 m. 'smorgens.
E. K. Dingsdag den 15 te 1 u. 49 m. 'snamiddags.
V. M. Dingsdag den 22 te 11 u. 56 m. 'smorgens.
L. K. Dingsdag den 29 te 3 u. 24 m. 'smorgens.

Na dat er alhier vele dagen achtereenvolgend by windstilte eene zeer drukkende hitte geheerscht had, brak er verleden Zaturdag, den 12 dezer, des morgens tusschen 6 à 7 ure, een onweder boven de stad en een gedeelte der Oost divisie uit, hetwelke ongelukkiglyk menschen leven gekost en schaden aan gebouwen veroorzaakt heeft.

De donderslagen waren zeer hevig en naauwelyks door eenigen tyd van den voorafgaanden bliksem gescheiden. Het was niet meer het gewoon gerommel des donders, maar een geknetter, dat men zoude kunnen vergelyken by het geluid, dat brekend glaswerk van zich geeft. Sommige uitbarstingen lieten dieselfde electrische reuk na, welke men gewaar wordt, wanneer men de neus boven eene geladene leidsche flesch of den conductor houdt. De wolken moeten zeer laag gehangen hebben, daar men het onweder in het westelyke gedeelte des eilands slechts als van verre gehoord heeft.

De bliksem is op verscheidene plaatsen ingeslagen, en op andere plaatsen, waar dezelve langs de regenstralen werd afgevoerd, zegt men dezelve zich op den grond in duizende vurige slangentjes te hebben zien [illegible]

In het [illegible] op Pietermaai, schynt eene wolk zich op de punten van drie der muren, die in een vlak noord en zuid staan, gelyktydig te hebben ontladen. De afdaling der elektrische stof moet zoo wel door den muur heen als langs de [illegible] denzelve gaten heeft gemaakt. Alzoo wierp zy in haren doorgang door den muur steenen uit denzelve ter plaatse, waar zy zich een uitweg baande.

Men heeft opgemerkt, dat de bliksem zich vooral eenen uitweg heeft gebaand, waar yser was. Zoo ziet men juist in den middelsten muur, ter plaatse, waar de twee duimen van een vensterblad zyn, twee gaten ; tegen dit vensterblad zat eene vrouw met een kind, die beide zwaar getroffen werden, daar zy tot afleiders dienden. Ook een andere persoon, die aan dien muur zat, werd getroffen, doch minder zwaar dan de anderen. Alle huisraad, dat met den muur in aanraking kwam, als spiegels, schilderyen en glaswerk, werd aan stuk geslagen ; ook werden er sparren van het zolder dak, dat aan de getroffene muren grensde, aan stuk geslagen of gespleten. Misschien zyn de muren onzer huizen wegens derzelver zamenstelling van ruwe steenen en klei betere geleiders dan die van klinkers, waardoor de bliksem zich meerder tot deze muren bepaalt, zoodat men van denzelve verwyderd zynde, minder gevaar loopt van getroffen te worden. Een dikke muur van ruwe klipsteen en klei moet betere geleider zyn, dan een dunner van klinkers en kalk, ook wegens de vochtigheid, die de klei tot zich neemt. In dit geval bepaalt zich de bliksem meerder tot den muur, die als dan ook ligter zal scheuren, terwyl in het tweede geval de bliksem ook van den muur verwyderde voorwerpen tot geleider kiest.

Op de plantagie Zeeland, aan het woonhuis van den Heer C. L. van Uytrecht, sloeg de bliksem in den gevel van het portaal op verscheidene plaatsen in en doodde eene vrouw, welke bezig was eene jalousie deur te sluiten. Hier bevindt zich boven de deur een yzeren balkon, waaraan men echter niet bespeuren kan, dat de bliksem by of om dezelve geloopen heeft. De bliksem is op eenigen afstand boven dezelve in den muur en onder dezelve door het met jalousie geslotene vensters en door de deur, waarin ongelukkiglyk de vrouw zich bevond, geslagen. De balkon bleef vry, en een bord, hetwelk onder een vol gevulde waterpot stond, werd van onder de pot tot scherven geslagen zonder de pot te beschadigen.

De kapitein van eene schoener, welke zich voor de haven bevond op dat tydstip, waarin de donderbui over de stad uitgebroken had, verhaalt, dat het hem toescheen als of de gansche stad in vuur en vlam was; en zoodanig waren ook de bliksemschichten elkander volgend, dat er byna geene tusschenpozing bemerkbaar was. Een persoon, die zich op de plantagie Saliña bevond, heeft verscheidene bliksemschichten in het Schottegat zien vallen.

Dit natuurverschynsel moet ongetwyfeld de inwoners van Curaçao buitenmate treffen, daar men alhier aan zoodanige schrikbarende bezoekingen byna geheel vreemd is. Immers sedert den 6 October 1812, dus een tydsverloop van 27 jaren, dat de bliksem in het stads district op drie plaatsen te gelyk is ingeslagen, is men bevryd geweest van eene zware donderbui. Ook even als in 1812 kenmerkt zich dit jaar door onweder en aardbevingen. In Maart 1812 heeft de aardbeving Caracas vernield en kort daarop heeft zich de krater van St. Vincent geopend ; in dit jaar heeft de aardbeving in January Martinique in puinhoopen gelegd, in Maart en April heeft zy groote schaden aan gebouwen te Cumana aangerigt en heeft zich in Augustus weder te Martinique sterk doen gevoelen.

Intusschen kunnen wy ons gelukkig achten dit gevaar met niet zeer groote schade [illegible] zyn er goede vruchtbare regens gevolgd.

In den middennacht van Woensdag op Donderdag heeft alhier een hevige wind uit het Zuid oosten gewaaid, welke gelukkiglyk niet lang geduurd noch eenige schade aangerigt heeft.

Uit brieven van St. Thomas vernemen wy, dat tusschen den 26sten en 28sten Augustus jl. een zware storm aan de kust van Noord America gewoed en groote schade aan schepen en bezittingen langs de kust veroorzaakt heeft.

VERTROKKEN verleden Zondag, den 13 dezer, de Heer J. JARMAN Jr. en familie met de Nederlandsche schoener AURORA, naar Aruba ;

Maandag, den 14 dezer, het Nederlandsche barkschip ELISABETH MARIA, kapitein BORCHERS ; en

Dingsdag, den 15 dezer, Z. M. Brik PEGASUS, gekommandeerd door den kapitein luitenant ter zee MEURER, over de eilanden St. Eustatius en St. Martin, naar Suriname ; en als passagiers met dezelve de Heer E. J. SLEBGAARDE, 2de Luitenant Adjudant by den HoogEdel Gestr. Heer Gezaghebber dezer kolonie en de Heer H. SCHOTBORGH Gz.

Batavia, 12 *Jan.* Den 20. December heeft men alhier een ongewoon verschynsel waargenomen, te weten : eene hooge zee met weinig wind, die tot 12 ure, al meer en meer toenam, en eerst in den namiddag verminderde. Zonder de redenen te kunnen nagaan, waaraan zulks moest worden toegeschreven, had men alleenlyk opgemerkt, dat des echtends de lucht in het Noorden tot het Westen sterk bezet, en de deining der zee hooger dan gewoonlyk was. Zulks had eenige schade aan de zee-

hoofden veroorzaakt, waarvan de herstelling eenigen tyd scheen te zullen vereischen.

By die gelegenheid was de gezagvoerder *J. J. Bart*, van het op dien dag ter reede aangekomen schip Walcheren, in den namiddag met de sloep naar wal varende, benevens den scheepsdoctor, één' der stuurlieden en één' matroos verongelukt. Hunne lyken had men later opgevischt, gelyk ook den zak met de aangebragte postpaketten en een 45 tal losse brieven.

Utrecht, 22 *Juny*. Heden is het stoffelyk overblyfsel van den Schoutby-Nacht Nicolaas Pieter Blommendal, ridder der orde van den Nederlandsche Leeuw, met alle aan zynen rang verschuldigde eer alhier ter aarde besteld. Nopens het leven van den Ridder *Blommendal*, wordt ons van eene vereerende hand, het volgende medegedeeld. Hy begon in 1795, als adelborst aan boord van 's Lands schip van oorlog Dordrecht, zyne militaire loopbaan, diende sedert by afwisseling op 27 zoo groote als kleine oorlogschepen, en voerde over 14 van dezelve als kommandant het bevel. Hy had deel aan onderscheidene zee-gevechten, verdedigde gedurende 26 dagen by het landen der Engelschen te Curaçao in 1804, de rif-battery, tot dat de vyand zich weder inscheepte. Hy eindigde zyne loopbaan als kommandant over 's Ryks Zeemagt in de monden van de Maas en Goedereede, waarvan hy in April 1838, dus na eenen activen dienst van 43 jaren, werd ontslagen, toen hem door Z. M. den Koning, met den rang van Schoutby-Nacht, een eervol *pensioen* werd verleend; hy werd algemeen erkend voor een, zoo wel theoretisch als practisch kundig zee-officier.

Londen, 14 *July*. Het rapport van het committé, waarin de zaak van de vermindering van het brievenport tot op een' stuiver voor elken brief behandeld wordt, na ingebragt zynde, is ten slotte, met 213 tegen 113, dus met eene meerderheid van 100 stemmen, besloten, dat dit plan in werking gebragt zal worden.

— In het Lagerhuis is gisteren avond de groote zoogenaamde nationale petitie der chartisten met 1,200,000 onderteekeningen, vragende algemeen stemregt, stemming by balottage, jaarlyksche Parlementsverkiezing, afschaffing van de regeling van het stemregt naar de belasting, en betaling van Parlements-leden, in overweging genomen; het een en ander wordt, zoo als men weet, het volks-charter genoemd, en wordt voorgedragen als een middel om den gemeenen man in zyne natuurlyke regten te herstellen, hem uit den staat van armoede en onderdrukking, waarin hy thans leeft, op te beuren, en hem in de gelegenheid te stellen het regtmatig loon van zynen arbeid, dat hem thans onthouden wordt, te genieten. De heer Atwood stelde voor, dat het Huis zich in algemeen committé zoude vormen om deze petitie in overweging te nemen. Deze petitie, zeide hy, de grootste, welke ooit in het Parlement aangeboden is, is het gevolg van den grootsten nood, waartoe ooit de gemeene man in Engeland gekomen is, en verdiende ten minste de aandacht van het Huis, hetwelk reeds zoo vele kleinere van denzelfden aard jaar op jaar met verachting heeft ter zyde gelegd. Men had geen denkbeeld van den nood des volks, vooral in de fabryksteden, alwaar met den besten wil geen brood meer te verdienen is. Hy hing een lang tafereel op van de behoeften en ontberingen der handwerklieden, welke hy geheel alleen toeschreef aan gebreken in de wetgeving; en eindigde met te zeggen, dat hy voor zich eenen afkeer had van regten met geweld te willen afdwingen, doch dat niemand voorzien kon, waartoe het volk door wanhoop zou gebragt worden, en dat hy dus het Parlement raadde, het niet tot het uiterste te laten komen. Lord John Russell hierop antwoordende, ontkende, dat de armoede zoo groot is, als dezelve wordt opgegeven, althans niet grooter dan vóór dezen, en bragt tot staving van zyn gevoelen den voordeeligen staat der spaarbanken in de fabryksteden by; het stelsel der Chartisten, zeide hy, is geenszins in overeenstemming met het gevoelen van de meerderheid des volks; al wierd hy overtuigd, dat de armoede zoo groot is, als men voorgeeft, zoude hy toch niet overtuigd zyn, dat de voorgeslagen middelen, om den toestand van den handwerksman te verbeteren, doelmatig zyn; want hoe zoude een algemeen stemregt hem brood kunnen geven. De welvaart van den arbeidsman hangt niet slechts van de wetgeving, maar van vele andere oorzaken af, welke niemand in zyne hand heeft, enz. Vele leden hebben zich by deze gelegenheid doen hooren, de meeste tegen het voorstel. De heer O'Connell, ofschoon hy de Chartisten hekelde, betuigde echter een voorstander van hunne leer te zyn. Het voorstel werd verworpen met 235 tegen 46 stemmen. Men verwondert zich, dat de minderheid nog zoo groot was, daar het bekend is, dat er niet meer dan 3 of 4 Chartisten in het Huis zyn.

Hildburghausen, 29 *Juny*. In de bekende *Dorf-Zeitung* leest men het volgende: "In het nieuw uitgekomen tweede deeltje van het werk *Caspar Hauser*, door Gr. v. A. (München by Fleischmann) verzekert de schryfster, eene Engelsche dame van 73 jaar, dat zy het geheim der geboorte van Hauser aan Z. M. den Koning van Beijeren en de regering te Ansbach heeft ontdekt, en met eede heeft bevestigd; deze [illegible] appel in Eichstädt behandeld worden. Het zou, volgens genoemd blad, buiten allen twyfel zyn, dat Hauser de zoon is geweest van eene zeer aanzienlyke dame en in Hongarije werd geboren, en dat zyne ouders zelven, met voorkennis van lord Stanhope, het plan hebben beraamd, om hem te doen vermoorden. Indien dit alles waar is, zou dan het Beijersch geregt de zaak zoo lang hebben laten rusten?"

Over de middelen, waardoor de menschen zich onmiddelyk voor den Bliksem meenen te behoeden.

(*Getrokken uit eene Verhandeling van* Arago).

De tot ons gekomene Geschriften der Grieken leeren ons, welke denkbeelden men zich by de ouden van het wezen des bliksems vormde; wat echter de behoedmiddelen aangaat, waarop men zich verliet, daaromtrent vinden wy slechts weinige korte aanduidingen. Herodotus verhaalt, dat de Thraciërs gewoon waren, wanneer het bliksemde, pylen tegen den hemel af te schieten *als bedreiging*. Het komt alzoo hier niet in aanmerking, dat de pyl als met eene metalen punt voorzien, de kracht zou gehad hebben aan de wolken hare bliksemstof gedeeltelyk te ontnemen. Zelfs de grootste bewonderaars der oudheid, gelyk Dutens, wagen het dus niet, de pylen der Thraciërs den hedendaagschen bliksem-afleiders op zyde te stellen, en alzoo Franklins uitvinding, reeds in den tyd van Herodotus, te laten doen. Volgens het berigt van Plinius moeten de Etruskers ervaren geweest zyn in den bliksem van den hemel af te trekken en naar welgevallen voort te leiden. Zoo moeten zy, onder anderen, een monster, dat het Volscische gebied verwoestte, daardoor gedood hebben. Ook Koning Numa was in dit geheim ingewyd geweest. Tullius Hostilius zou gedood zyn, omdat hy die van zynen voorganger op hem overgegane bewerkingswyze niet naauwkeurig had opgevolgd. Ten opzigte der middelen, waardoor dit wonder werd bewerkt, weet Plinius slechts van offeranden, gebeden en dergelyke; en wy moeten dus verder daarin berusten.

De ouden geloofden (Plinius, Lib. II. § 56), dat de bliksem nooit dieper dan vyf voeten in den grond doordrong. Daarom waren voor hen de meeste holen volkomen veilige toevlugtsplaatsen; zoodra een onweder aannaderde, begaf zich Augustus, volgens Suetonius in een diep gewelf. De ouden vergisten zich hierin zeer, want vele der glasachtige buizen van zoogenaamde dondersteenen, die door den bliksem, welke in den grond slaat, gevormd worden, zyn omtrent dertig voeten lang. Nog in dit oogenblik weet niemand te zeggen, op welke diepte men slechts voor de nederslaande, laat staan voor de opstygende, bliksems veilig zou zyn. Om den dikken muur van een gewelf of de aardlagen boven een natuurlyk hol nog meer behoedend te maken, laten de Keizers van Japan, volgens Kämpfer, eene waterkom over de grot aanleggen, waarin zy by onweders hunne toevlugt nemen. Het water moet dan het vuur uitblusschen. Onder zekere omstandigheden zal eene waterkom allezins tot een tamelyk veilig behoedmiddel voor alles, wat zich daaronder bevindt, verstrekken. Doch desalniettemin kunnen visschen in groote wateren getroffen worden. Zoo sloeg omstreeks het jaar 1670 de bliksem in het Zirknitzer-Meer, waarby terstond zulk eene menigte doode visschen kwam boven dryven, dat de aan hetzelve wonende lieden acht-en-twintig wagens daarmede beladden. In het jaar 1772 sloeg de bliksem in den Doubs by Besançon, en ook aldaar overdekte zich de rivier met getroffen visschen.

By de ouden heerschte algemeen het geloof, dat men in bed liggende niets voor den bliksem te vreezen had, en dit gevoelen, hoe zonderling het zy, schynt nog aanhangers te hebben. Zoo hecht daaraan de Engelsche Howard in de volgende twee gevallen byzonder veel gewigt: In July 1828 sloeg de bliksem in een huis by Chichester, verbryzelde eene bedstede en wierp de stukken beddegoed in het rond, zonder dat het mensch, dat te bed lag, beschadigd werd. In dezelfde maand rukte de bliksem in Great-Houghton, by Duncaster, de beddedeken van Mistriss Brook weg, en deze Dame kwam met den schrik vry.—Maar tegenover deze gevallen kan men andere even afdoende stellen. De *Philosophical Transactions* bevatten een uitvoerig berigt omtrent een geval in September 1772, waarby een man in zyn bed door den bliksem gedood werd; zyne vrouw, die nevens hem lag, werd niet eens wakker; zy gevoelde er slechts eenige pyn in den regter arm van, die spoedig weder overging. In September 1819, 's morgens te vyf ure, werd te Confolens, in het Departement Charente, eene dienstmaagd in haar bed doodgeslagen. Op het lyk zag men eene streep van den hals tot aan den regter voet.

Robbe-vel gold by de Romeinen voor een krachtig behoedmiddel tegen den bliksem. Men vervaardigde daarom van hetzelve tenten, in welke zich angstige personen by onweders begaven. Suetonius verhaalt dat Augustus, die zeer bang voor het onweder was, bestendig een robbe-vel droeg.—In de Cevennes, waar zoo langen tyd Romeinsche etablissementen waren, verzamelen de herders nog heden zorgvuldig slangen-huiden, en winden die om hunne hoeden, als een beveiligingsmiddel tegen den bliksem. Aan de slangenhuiden hechtte men waarschynlyk reeds in

oude tyden by het volk hetzelfde geloof, als aan de zeldzamere en duurdere robbe-vellen. Men mag vry spotten met Augustus en zyn robbe-vel: want zyn geloof kan men, op het tegenwoordige standpunt der wetenschap, noch practisch, noch theoretisch regtvaardigen. Maar zooveel is toch zeker, dat het gevoelen, volgens hetwelk het niet onverschillig zy, welke kleederen men by een onweder aan het lyf heeft, door onze hedendaagsche kennis omtrent den aard des bliksems geenszins wordt wedersproken. Men zou vele gevallen kunnen aanhalen, waarby menschen door den bliksem getroffen en niet getroffen werden, naarmate zy met deze of gene stoffen gekleed waren. Zoo werden, toen de bliksem in de kerk te Chateau-Neuf les Moustiers sloeg, van de drie by het altaar staande Priesters twee zwaar gewond, terwyl den derden niets deerde, welke alleen in zyde gekleed was. (*)

Er zyn nog merkwaardiger gevallen.— Een dier kan op verschillende plaatsen van zyn ligchaam, naarmate van de kleur der haren, die ze bedekken, meer of minder sterk door den bliksem getroffen worden. In September 1774 werd in het Graafschap Sussex een os door den blikfem getroffen. Het dier was donkerbruin van kleur met witte vlekken. Men was, na dit voorval, niet weinig verwonderd te zien, dat op de witte vlekken geen enkel haar meer zat, terwyl het bruin gedeelte der huid geene zigtbare verandering ondergaan had. De eigenaar van den os verhaalde aan Sir James Lambert, dat er twee jaren vroeger een geheel gelyksoortig geval, na een' sterken donderslag, by een ook witgevlekten os was waargenomen. In September 1775 werd te Glynd een bont paard door den bliksem doodgeslagen, en deszelfs eigenaar merkte op, dat overal aan de witte vlekken het haar van zelf afviel, terwyl het op de overige deelen des ligchaams even vast als voorheen zat.

Als er een onweder aan de lucht was, zette Tiberius altyd een' laurier-krans op, omdat de bliksem nooit in den laurierboom zou slaan (Suetonius). De meening, dat hy zekere boomsoorten nooit treft, is nog heden zeer algemeen verspreid.— Hugh Maxwell schreef in 1787 aan de Amerikaansche Academie dat hy, volgens zyne eigene ondervinding, en naar de berigten by zeer vele andere lieden ingewonnen, durfde beweren, dat de bliksem dikwyls in den olm, den kastanje, den eik en den, somtyds in den esch, maar nooit in den beuk, berk en ahorn inslaat. Kapitein Dibden berigt, dat hy in de bosschen van Virginie, die hy in 1764 bezocht, den pynboom veel zeldzamer door den bliksem getroffen zag dan den eik, ofschoon de eerste boom aanmerkelyk hooger was. Hy kon zich ook niet herrinneren, daar, waar door den bliksem getroffen pynboomen stonden, eiken daar nevens te hebben gezien.

Ofschoon de ouden geloofden, dat de bliksem niet in den laurierboom sloeg, is dit door waarnemingen lange wederlegd. Volgens Maxwell moest de beuk verschoond blyven; maar nog in het jaar 1835 werd een oude beuk in het bosch van Villers-Cotterets byna geheel door den bliksem vernield. Men had op theoretische gronden vermoed, dat hars-bevattende boomen niet door den bliksem moesten getroffen worden; maar Maxwell telt, gelyk wy reeds zagen, de dennen onder de boomen, waarin hy het veelvuldigst inslaat, en by ons ontbreken dergelyke voorbeelden niet.

Menschen worden niet zelden op een open weiland getroffen; nog grooter is het gevaar, gelyk uit honderde gevallen blykt, onder boomen. Uit deze dubbelde waarneming trok Dr. Winthorp het besluit, dat, wanneer een mensch op het open veld door een onweder wordt overvallen, deze zich het best niet verre van een' grooten boom moet plaatsen: onder *niet ver* verstond hy negen tot veertig voet. Nog veiliger zou het zyn, wanneer men zich op dezen afstand tusschen twee boomen, even ver van elk derzelve, konde plaatsen.— Franklin was het met deze voorschriften eens. Ook Henley hield ze voor theoretisch juist en voor practisch gestaafd, en gaf, in geval van een' enkelen boom, de verdere aanwyzing, van zich te plaatsen tegen over den stam van vyftien tot achtien voeten aan gene zyde der vertikale lyn, die door het uiteinde van den langsten tak loopt.

Volgens de analogie der electriciteit gelooft men in de Natuurkunde, dat de bliksem het glas spaart of verschoont. Tot het aannemen, dat men dus in een geheel van glas gebouwd huis volkomen veilig zou zyn, behoorde niet veel meer. Huizen van dien aard zyn ook voor personen, die zeer bang voor het onweder waren, dadelyk ontworpen, ja, gebouwd geworden.— Ik wil het nu wel laten gelden, dat gedurende een onweder een glazen bekleedsel het gevaar wat vermindert; maar dat hetzelve geheel verwydert, kan ik niet gelooven, en wel uithoofde van de volgende daadzaken. De geweldige slag, die op den 15den Juny 1776 het paleis Minuzzi by Ceneda trof, verbryzelde meer dan 800 glasruiten. Toen Sir James Adair in September 1680 van een' bliksemstraal, die twee zyner bedienden doode, ter aarde werd geworpen, stond hy digt by het venster. Het venster-kozyn werd niet beschadigd, maar van de glasruiten was geen spoor meer voorhanden; de bliksem had ze vergruisd. Men zou hier des noods kunnen beweren, dat het glas alleen, ten gevolge van den slag, door hevige dreuning in de lucht gebarsten was, wy voeren dus minder dubbelzinnige gevallen aan. Op den 17den September 1772 sloeg de bliksem in een huis te Padua en vormde in een glasruit van de onderste verdieping een gat zoo rond en glad, als of het geboord was. De Ingenieur Casselli te Alexandria nam in het jaar 1778, onmiddellyk na een' donderslag, in zyne vensterruiten ronde gaten, byna zonder barsten in den omtrek, waar. In September van het jaar 1824 sloeg de bliksem te Milton of Comage in een huis; men bevond in een glasruit een cirkelrond gat van de middellyn eens geweerkogels, zonder eenigen verderen barst. Een cirkelrond gat kan onmogelyk het gevolg van dreuning in ne lucht door donder zyn; deze gevallen bewyzen alleen de ontzettende snelheid van den bliksem, en moeten hun den blinddoek afrukken, die gemeend hadden, dat glasschyven of ruiten voor den bliksem ondoordringbaar zouden zyn.

Uit duizende voorbeelden blykt, dat de bliksem nooit een' mensch treft, zonder by voorkeur het metaal, dat hy by zich draagt, aan te tasten. Men mag dus wel aannemen, dat metaal aan de kleederen het gevaar, om door den bliksem getroffen te worden, aanmerkelyk vermeerdert. Hieraan zal wel geen mensch twyfelen, wanneer dit eene opmerkelyke hoeveelheid metaal betreft; zoo sloeg den 21sten July 1819 de bliksem te Biberach in Zwaben in de gevangenis, en trof in de groote zaal, midden onder twintig gevangenen, eenen veroordeelde, die om het lyf geketend was.— Moeijelyker zou dit beweerde kunnen geregtvaardigd worden, als het op onbeduidende stukjes metaal aan onze gewone kleeding toegepast werd. Intusschen zou de belangryke, door Saussure en zyne reisgenooten in het jaar 1767 op den Breve gedane waarneming hier als een bewys kunnen gelden; er was donder aan de lucht, staken de waarnemers de hand met uitgestrekte vingeren in de hoogte, dan gevoelden zy aan de toppen eene soort van prikkeling. "Jalabert" verhaalt Saussure, " op wiens hoed eene gouden lis zat, hoorde een vreeselyk gesuis om zyn hoofd. Uit den metalen knoop van dezen hoed kon men vonken trekken, even als uit het beslag van een grooten stok, dien wy by ons hadden." Men stelle zich het onweder wat sterker voor, dan kan, onder omstandigheden als op den Breve, de onbeduidende gouden lis en de kleine metalen knoop oorzaak van een' slag worden; en Jalabert wordt eer getroffen dan zyne vrienden, die noch lissen noch knoopen op den hoed hebben.—Het volgend geval, dat Constantini verhaalt, (1749) is nog sprekender. By een onweder steekt eene Dame de hand uit om het venster te sluiten, de bliksem treft haar,—en de gouden armband verdwynt zoo geheel, dat men er geen spoor van vindt; de Dame komt er voor het overige met eene onbeduidende verwonding af.

De beroemde reiziger Brydone verhaalt een geval, dat aan eene Dame van zyne kennis overkwam. Zy keek gedurende een onweder uit het venster en haar hoed, alleen haar hoed werd in asch herschapen. Volgens Brydone's gevoelen had de dunne metaaldraad, die den hoed het fatsoen gaf, den bliksem aangetrokken. Hy raadt dus ook zulk een invoeging van metaal achterwege te laten, en yvert tegen het algemeen gebruik om de haren met naalden en met gouden of zilveren linten vest te maken of op te sieren. Daar hy echter wel duchtte, dat men op dezen raad weinig acht zou slaan, verlangdde hy, dat iedere vrouw een' kleinen ketting of draad van koper by zich moest dragen, en dien, gedurende eene onwedersbui, aan de metalen stukken van haar hoofdsieraad vastmaken, ten einde de bliksem daar langs in den grond kon afgeleid worden, in plaats van door het hoofd en de benedendeel des ligchaams zyn' weg te zoeken.

In één woord, het is over het geheel beter, dat men, gedurende onweders, geen metaal aan of by zich heeft;—maar moet men daarom, wegens een horologie, gespen, of eenige geldstukken, wegens draden, kettingen en spelden aan den vrouwelyken opschik zich terstond het gevaar grooter voorstellen? Deze vraag kan niet in het algemeen beantwoord worden: want ieder beschouwt de zaak op zyne wys, al naar mate men meer of minder angst voor dit verschynsel heeft.—*Alg. Konst- en Letterbode.*

(*) Volgens alle Natuurkundigen gaat de electrische stof veel moeijelyker door gewast taf, zyde en wol, dan door weefsels van vlas, hennip, in het algemeen van vegetabilische stof. Niet zoo eenstemmig zyn zy er over, of men gedurende een onweder in natte of droge kleederen veiliger zy. Nollet houdt de natte kleederen voor gevaarlyk, dewyl het water hun de eigenschap mededeelt, die het zelf bezit, namelyk van den bliksem by voorkeur aan te trekken. Franklin ziet de zaak anders in: volgens hem leiden de natte kleederen de electrische stoffe snel in den grond af.

Deze Courant wordt gedrukt en uitgegeven ter Drukkerÿ van A. L. S. MULLER & J. F. NEUMAN wz., in de Willemstad, Breede Straat, Huis No. 79. De prÿs derzelve is ƒ 12. 'sjaars, te betalen om de drie maanden. De prÿs der Advertentien is 25 Centen per regel, doch voor eene Advertentie van slechts een regel, betaalt men 50 Centen.